

Zegar stołowy tzw. wieżyczkowy

- Autor David Haisermann młodszy
- Czas powstania 1609–1612
- Miejsce powstania Augsburg, Niemcy
- Wymiary wysokość: 32 cm, szerokość: podstawa – 15 cm, głębokość: 15 cm
- Oznaczenie autorskie DH (wiązane) i miejska Augsburga – szyszka w kartuszu, na mechanizmie zegara; GB wplecione w ornament na tarczy godzinowej
- Numer inwentarzowy ZKWawel 408
- Muzeum [Zamek Królewski na Wawelu Państwowe Zbiory Sztuki](#)
- Dostępność Skarbiec Koronny
- Tematy [technika](#), [życie codzienne](#), [wokół stołu](#)
- Technika [łocenie](#), [srebrzenie](#), [grawerowanie](#), [puncowanie](#), [cyzelowanie](#), [niello](#), [odlewanie](#), [wyoblanie](#)
- Materiał [mosiądz](#), [stal](#), [żelazo](#)
- Data pozyskania 1925, zakup
- Prawa do obiektu Zamek Królewski na Wawelu Państwowe Zbiory Sztuki
- Prawa do wizerunków cyfrowych domena publiczna

- Digitalizacja RPD MIK, projekt Wirtualne Muzea Małopolski Plus
- Tagi [techniki zdobnicze](#), [czas](#), [3D](#), [WMM Plus](#), [domena publiczna](#)

Mechanizm zegara z wychwytem szpindlowym i napędem sprężynowym chodu i bicia umieszczono w ozdobnej obudowie w kształcie wieży zakończonej arkadowym bębniem, zwieńczonym smukłymi balaskami wspierającymi cebulastą kopułkę z iglicą. Na przedniej i tylnej ścianie korpusu znajdują się trzy srebrzone tarcze zegara – z oznaczeniami godzin (dwa razy po 12), wskazująca upływające kwadranse oraz informująca o wybijanej godzinie. Wszystkie tarcze opatrzone [niellowana](#), delikatną dekoracją z wici roślinnej i drobnych kwiatków.

Zróznicowana forma i bogata ornamentyka plasują zegar wśród najlepszych dzieł zegarmistrzostwa augsburskiego przełomu XVI i XVII wieku. Litery DH w [kartuszu](#) z szyszką augsburską, wybite na mechanizmie odnoszą się do wybitnego zegarmistrza Davida Haisermanna, autora zegarów stołowych, w tym figuralnych, przy których współpracował ze znanym złotnikiem Matthiasem (Matthäus) Wallbaumem (1554–1632). Motywy dekoracyjne obudowy zostały zaczerpnięte najprawdopodobniej z licznych wzorów graficznych, szczególnie z powstałych w XVI i na początku XVII wieku projektów dzieł złotniczych takich artystów, jak Paulus Flindt (1567–1631), Bernhard Zan (1569–1604), Virgil Solis (1514–1562) i Corvinianus Saur (1555/1560–1635).

Zegar w 1. połowie XVII wieku należał do Stanisława Dembińskiego (1571–1641) z Dembian koło Skalbmierza, który w roku 1618 objął funkcję opata cysterskiego w Bledzewie. Potwierdzają to, znajdujące się na wewnętrznej stronie bocznej ścianki, litery „SDAB” (Stanislaus Dembiński Abbas Bledzeviensis), rozmieszczone wokół herbu Rawicz pod [infułą](#) z pastorałem zakończonym lilią, insygniami przysługującymi opatom. Skrót „BW SVE”, znajdujący się poniżej herbu, można tłumaczyć jako wezwanie „Beatam Virginæ Salve”, stanowiące najprawdopodobniej godło opata. Stanisław Dembiński jest określany jako hojny darczyńca dla bledzewskiego klasztoru. Miał ufundować m.in. organy, srebrne lichtarze, lampiony oraz dzwony. Kasper Niesiecki w swoim herbarzu charakteryzuje opata jako „w wielu funkcjach, tej ojczyźnie zasłużonego, osobliwie pod te tam czasy, gdy Szwedzi Szląsk pustoszyli”.

Opracowanie: Stanisława Link-Lenczowska (Zamek Królewski na Wawelu), Redakcja WMM, © wszystkie prawa zastrzeżone